

Sygn. akt VII AGa 920/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VII Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący: SSA Marcin Łochowski

Sędziowie: SA Jolanta de Heij-Kaplińska (spr.)

SO del. Urszula Dąbrowska

Protokolant: sekr. sądowy Katarzyna Mikiciuk

po rozpoznaniu w dniu 30 stycznia 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (...) spółki komandytowej z siedzibą w W.

przeciwko J. K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 9 listopada 2016 r., sygn. akt XX GC 1049/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od J. K. na rzecz (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (...) spółki komandytowej z siedzibą w W. kwotę 4 050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

VII AGa 920/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 24 lipca 2015 roku powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (...) spółka komandytowa w W. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego J. K. kwoty 148.666,18 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od poszczególnych kwot wskazanych w pozwie oraz kosztami procesu według norm przepisanych tytułem zaległego czynszu najmu oraz kosztów dodatkowych za miesiąc marzec-grudzień 2012 roku.

W dniu 02 października 2015 roku Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Gospodarczy XX Wydział Gospodarczy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Sprzeciwem z dnia 30 października 2015 roku pozwany zaskarżył nakaz zapłaty w całości, wniósł o oddalenie powództwa oraz o obciążenie przeciwnika kosztami procesu według norm przepisanych podnosząc, że umowa najmu z dnia 25 marca 2005 roku została przez niego skutecznie wypowiedziana. Na rozprawie w dniu 27 października 2016

roku pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia z uwagi na pozorność skierowanego do niego zawiadania do próby ugodowej.

Wyrokiem z dnia 9 listopada 2016 roku Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanego J. K. na rzecz powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) spółki komandytowej z siedzibą w W. kwotę 148 666,18 zł z odsetkami liczonymi od:

- a) kwoty 3.255,32 zł od dnia 16 marca 2012 r.
- b) kwoty 8.539,80 zł od dnia 16 marca 2012 r.
- c) kwoty 3.255,32 zł od dnia 17 kwietnia 2012 r.
- d) kwoty 11.618,32 zł od dnia 17 kwietnia 2012 r.
- e) kwoty 328,23 zł od dnia 31 maja 2012 r.
- f) kwoty 328,49 zł od dnia 31 maja 2012 r.
- g) kwoty 336,04 zł od dnia 31 maja 2012 r.
- h) kwoty 347,82 zł od dnia 31 maja 2012 r.
- i) kwoty 3 255,32 zł od dnia 16 maja 2012 r.
- j) kwoty 12 009,74 zł od dnia 16 maja 2012 r.
- k) kwoty 12 558,52 zł od dnia 16 czerwca 2012 r.
- l) kwoty 3 255,32 zł od dnia 16 czerwca 2012 r.
- m) kwoty 3 255,32 zł od dnia 17 lipca 2012 r.
- n) kwoty 12 279,68 zł od dnia 17 lipca 2012 r.
- o) kwoty 11 892,27 zł od dnia 17 sierpnia 2012 r.
- p) kwoty 3 255,32 zł od dnia 17 sierpnia 2012 r.
- q) kwoty 15 292,98 zł od dnia 19 września 2012 r.
- r) kwoty 15 178,86 zł od dnia 17 października 2012 r.
- s) kwoty 15 158,77 zł od dnia 20 listopada 2012 r.
- t) kwoty 13 264,74 zł od dnia 19 grudnia 2012 r.

w wysokości obowiązującej przed wejściem w życie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 1830) do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty oraz w punkcie drugim kwotę 11 034 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższy wyrok został wydany na podstawie następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych:

Pozwany J. K., najemca prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) J. K. (...) w S., w dniu 25 marca 2005 roku zawarł z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S. jako wynajmującym umowę najmu nr (...). Przedmiotem umowy był lokal użytkowy oraz dwa miejsca garażowe znajdujące się w budynku biurowo - handlowym o łącznej powierzchni użytkowej 5.719 m² położonym w S. Plac (...)/ (...) 12. W pkt 2 umowy najmu wskazano, że pozwany uprawniony jest do urządzenia i prowadzenia w wynajętych pomieszczeniach salonu samochodowego.

Według ustaleń Sądu Okręgowego umowa najmu została zawarta na okres 10 lat począwszy od dnia 01 maja 2005 roku do dnia 31 kwietnia 2015 roku (pkt 3 ust. 1 umowy). W pkt 4 ust. 2 i 8 umowy ustalono wysokość czynszu najmu na łączną kwotę 2.050,00 euro plus VAT. Pozwany miał też płacić koszty dodatkowe obejmujące wszelkie opłaty związane z utrzymaniem budynku w umownej wysokości 2,00 EURO miesięcznie za metr kwadratowy. Ich ostateczne rozliczenie na bazie rzeczywiście poniesionych kosztów miało być dokonywane raz w roku na dzień 31 grudnia (pkt 4 ust. 4 umowy). Miesięczny czynsz całkowity miał wynosić 2.823,08 EURO (pkt 4 ust. 7 umowy). Ponadto w §3 OWU określono warunki umożliwiające rozwiązanie umowy. Zgodnie z §3 ust. 3 OWU pozwany mógł wypowiedzieć umowę z ważnych i uzasadnionych przyczyn z zachowaniem 12-miesięcznego okresu wypowiedzenia.

Umową sprzedaży i ustanowienia hipoteki z dnia 03 grudnia 2007 roku prawo własności do nieruchomości w postaci lokalu użytkowego oraz dwóch miejsc garażowych stanowiącej przedmiotu umowy najmu nr (...) zostało nabyte przez powoda (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością (...) spółkę komandytową w W. (poprzednio (...) sp. z o.o. (...) 5 sp. k.).

Następnie w dniu 16 marca 2009 roku pozwany skierował do powoda pismo zawierające oświadczenie o wypowiedzeniu umowy najmu z zachowaniem 12 - miesięcznego okresu wypowiedzenia. Oświadczenie to zostało cofnięte pismem z dnia 02 grudnia 2009 roku.

Aneksem nr (...) do umowy najmu z 07 grudnia 2009 roku strony ustaliły, że w okresie od dnia 01 stycznia 2010 roku do dnia 31 grudnia 2010 roku miesięczny czynsz podstawowy zostaje zmniejszony o kwotę 495,00 EURO netto. Natomiast w okresie od dnia 01 stycznia 2011 roku do końca obowiązywania umowy tj. do dnia 30 kwietnia 2015 roku miesięczny czynsz podstawowy powiększony miał być o 132,00 EURO netto miesięcznie.

Sąd Okręgowy wskazał, że w piśmie z dnia 28 października 2010 roku pozwany złożył powodowi oświadczenie o wypowiedzeniu umowy najmu ze skutkiem na dzień 31 października 2011 roku w oparciu o art. 673 §3 k.c. i §3 ust. 3 OWU. W uzasadnieniu powołał się na kryzys w branży motoryzacyjnej i upadłość koncernu S., którego samochody sprzedawał w lokalu wynajętym od powoda. Pozwany oświadczył też, że w dniu 01 września 2010 roku opuścił i opróżnił lokal. Z kolei powód nie uznał wypowiedzenia z dnia 28 października 2010 roku i wystawiał pozwanemu faktury VAT z tytułu czynszu i kosztów dodatkowych.

Pozwany nie zapłacił faktur za miesiące listopad i grudzień 2011 roku, co spowodowało wniesienie przez powoda w dniu 16 stycznia 2012 roku pozwu do Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie XVI Wydział Gospodarczego przeciwko pozwanemu o zapłatę kwoty 31.582,00 zł. W dniu 17 lipca 2013 roku zapadł wyrok oddalający powództwo w całości. W wyniku apelacji powoda Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy w dniu 28 marca 2014 roku zmienił zaskarżony wyrok i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 31.582,00 zł tytułem zaległego czynszu i kosztów dodatkowych. W uzasadnieniu Sąd II Instancji wskazał, że złożone przez pozwanego wypowiedzenie umowy najmu było nieskuteczne z uwagi na brak ważnych przyczyn, o których mowa w §3 ust. 3 OWU.

W dniu 30 czerwca 2014 roku powód uzyskał przeciwko pozwanemu nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym wydany przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy w sprawie XVI GNc 3841/14 na kwotę 30.715,82 zł z tytułu czynszu najmu oraz kosztów dodatkowych za styczeń i luty 2012 roku. Wniesiony przez pozwanego sprzeciw od nakazu zapłaty został prawomocnie odrzucony.

Zgodnie ze wskazaniem Sądu Okręgowego, w okresie od marca do grudnia 2012 roku powód wystawił pozwanemu faktury VAT z tytułu czynszu najmu i kosztów dodatkowych na łączną kwotę 148.666,18 zł.

W dniu 09 lutego 2015 roku powód wystąpił do Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z wnioskiem o zawiązanie pozwanego do próby ugodowej. Ugoda miała dotyczyć kwoty 339.066,70 złotych tj. sumy czynszu najmu i opłat należnych mu od pozwanego za okres od 01 marca 2012 roku do 31 grudnia 2013 roku. Do zawarcia ugody nie doszło.

Wobec tego, że pozwany nie zapłacił czynszu najmu oraz kosztów dodatkowych za okres marzec - grudzień 2012 roku, powód w dniu 24 lipca 2015 roku wystąpił na drogę postępowania przed tutejszym Sądem.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie złożonych do akt sprawy przez strony dowodów z dokumentów oraz dokumentów znajdujących się w aktach sprawy dołączonej XXIII Ga 1889/13. Wprawdzie część dowodów z dokumentów została złożona w odpisach, jednakże ich zgodność z oryginałami nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania. Sąd również nie znalazł żadnych przyczyn, dla których mógłby odmówić im waloru wiarygodności. Sąd oddalił dalej idące wnioski dowodowe stron, które zmierzały do ustalenia skuteczności lub nie złożonego przez pozwanego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy. W ocenie Sądu dowody te nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy a contrario art. 227 k.p.c.

Zdaniem Sądu Okręgowego powództwo podlegało uwzględnieniu w całości. Z porównania stanowisk stron niniejszego postępowania wynikało, że zasadniczą okolicznością sporną pozostawała kwestia skuteczności złożonego przez pozwanego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy najmu. Należało też ocenić, czy roszczenie powoda jest przedawnione.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy uznał, że zarzut przedawnienia jest niezasadny.

Przepis art. 659 §1 k.c. stanowi, iż przez umowę najmu wynajmujący zobowiązuje się oddać najemcy rzecz do używania przez czas oznaczony lub nieoznaczony, a najemca zobowiązuje się zapłacić wynajmującemu umówiony czynsz. Czynsz najmu jak również i inne opłaty związane z najmem mają charakter świadczenia okresowego. W konsekwencji roszczenia o zapłatę czynszu najmu czy też kosztów dodatkowych wskazanych w umowie najmu - jako świadczenia o charakterze okresowym - podlegają trzyletniemu terminowi przedawnienia (art. 118 k.c.).

Najdawniej wymagalnym świadczeniem w rozumieniu art. 120 §1 k.c. pozostaje należność opisana fakturą VAT nr (...) za miesiąc marzec 2012 roku, której termin płatności przypadał na 15 marca 2012 roku. Trzyletni termin przedawnienia roszczenia z tej faktury upływał 16 marca 2015 roku, powód zaś wniósł pozew w dniu 24 lipca 2015 roku. Roszczenie powoda nie uległo jednak przedawnieniu. W dniu 09 lutego 2015 roku powód wystąpił z wnioskiem o zawiązanie pozwanego do próby ugodowej. Spowodowało to przerwanie biegu terminu przedawnienia, a więc skutek opisany w art. 123 § 1 pkt 1 k.c.

Sąd Okręgowy ocenił zarzut pozwanego zmierzający do uznania, że wniosek złożony przez powoda (omyłkowo pozwanego) miał na celu wyłącznie przerwanie biegu terminu przedawnienia i w tym sensie był pozorny, roszczenie opisane we wniosku nie zostało dostatecznie skonkretyzowane, nie odpowiada kwocie dochodzonej pozwem, powód nie sformułował przy tym propozycji ugodowych.

W ocenie Sądu wniosek o zawiązanie do próby ugodowej wniesiony przez powoda do Sądu Rejonowego w Szczecinie bezsprzecznie dotyczy tego samego roszczenia, którego powód dochodzi niniejszym pozwem. W uzasadnieniu wniosku powód wskazał, że dotyczy on należności wynikających z łączącej go z pozwanym umowy najmu 25 marca 2005 roku, opisany zaś przez niego stan faktyczny jest tożsamy z tym, który powód podał w uzasadnieniu niniejszego pozwu. Istotnie kwota, na którą opiewał wniosek, jest różna od tej, której powód dochodzi w niniejszym postępowaniu. Wynika to jednak wyłącznie z tego, że wniosek dotyczy faktur za okres 01 marca 2012 roku - 31 grudnia 2013 roku, co wyraźnie wskazano w przedostatnim akapicie uzasadnienia; wynika to też bezsprzecznie z numerów faktur wystawionych w treści wniosku. Tymczasem pozwem w niniejszej sprawie powód dochodzi zapłaty należności z faktur

za okres od 01 marca do 31 grudnia 2012 roku. Z tego powodu wartość przedmiotu sporu w niniejszej sprawie jest niższa niż kwota z wniosku. Porównując numery faktur objętych pozwem i tych, które wskazano w zawezwaniu do próby ugodowej nie można mieć wątpliwości, że roszczenie dochodzone pozwem było wcześniej objęte wnioskiem. Zarzutu braku skonkretyzowania roszczenia i braku tożsamości roszczeń objętych pozwem i wnioskiem jest więc niezasadny.

Zawezwanie do próby ugodowej (art. 185 § 1 k.p.c.) prowadzi do przerwania biegu przedawnienia jeżeli w treści wniosku w sposób jednoznaczny oznaczono przedmiot żądania i jego wysokość. Złożenie wniosku o przeprowadzenie postępowania pojednawczego jest bowiem także dochodzeniem roszczenia, skoro w ten sposób może być osiągnięty cel, jakiemu służy dochodzenie roszczenia przez wniesienie pozwu. Skutek przerwania biegu przedawnienia występuje bez względu na to, czy ugoda została zawarta, a więc także wtedy gdy postępowania pojednawcze zakończyło się stwierdzeniem Sądu, że do ugody nie doszło. Wniesiony przez powoda wniosek o zawezwanie do próby ugodowej skutecznie przerwał bieg terminu przedawnienia roszczenia dochodzonego niniejszym pozwem.

Sąd Okręgowy nie podzielił zapatrywania pozwanego, który podnosił, że jedynym celem złożenia przez powoda wniosku o zawezwanie do próby ugodowej było przerwanie biegu przedawnienia, nie zaś dochodzenie roszczenia, co powoduje brak skutku opisanego w art. 123 §1 pkt 1 k.c. Istotnie, słusznie podnosi pozwany, co nie budzi wątpliwości również w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że skutek przerwy biegu terminu przedawnienia nie następuje, jeśli zawezwanie do próby ugodowej zostało podjęte jedynie w celu przerwania biegu terminu przedawnienia, nie zaś bezpośrednio w celu opisanym w treści przepisu art. 123 §1 pkt 1 k.c. Sytuacja taka nie zaistniała jednak w realiach niniejszej sprawy. Jak podkreślił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 28 stycznia 2016 r. (III CSK 50/15, LEX nr 1975839) zawezwanie do próby ugodowej jest czynnością przerywającą bieg przedawnienia, jeżeli stanowczo nie ustalono, że przedsięwzięto ją bezpośrednio w innym celu niż wskazany w art. 123 §1 pkt 1 k.c. Pozwany formułując opisany zarzut ograniczył się do stwierdzenia, że wniosek powoda był pozorny. Nie wystarcza to do czynienia stanowczych ustaleń, że cel złożenia wniosku był inny niż wynika z jego treści. Podkreślić należy, że co do zasady pierwszy wniosek o zawezwanie do próby ugodowej przerywa bieg terminu przedawnienia. Wątpliwości zaś powinien budzić dopiero kolejny wniosek i to tylko wówczas, jeżeli w okolicznościach faktycznych sprawy zaistnieje podstawa do oceny, że czynność tę podjęto bezpośrednio w celu osiągnięcia skutku wskazanego w przepisie art. 123 §1 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2016 r. sygn. akt V CSK 365/15, LEX nr 2023441).

Wniosek, z którym powód wystąpił w dniu 09 lutego 2015 roku był pierwszym wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej w ramach umowy najmu z dnia 25 marca 2005 roku i z okoliczności sprawy wynika, że powód mógł realnie liczyć na zawarcie z pozwanym ugody. Powód dysponował już wówczas wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy z dnia 28 marca 2014 roku (k. 78). Przesądzone w nim prawomocnie zostało, że umowa najmu nie została skutecznie wypowiedziana, a powód zasadnie żąda od pozwanego czynszu najmu i opłat dodatkowych. W tej sytuacji powód mógł racjonalnie przypuszczać, że pozwany zgodzi się na polubowne zakończenie sporu. Powód w sposób aktywny i zdeterminowany dochodził od pozwanego kolejnych wymagalnych świadczeń; poza rzezonym wyrokiem uzyskał on przeciwko pozwanemu prawomocny nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym z tytułu czynszu za styczeń i luty 2012 roku. Przy niezmienionej podstawie faktycznej i prawnej roszczenia, po ustaleniu przez Sąd II Instancji, że umowa najmu nie została skutecznie wypowiedziana, mógł on pozostawać w usprawiedliwionym przekonaniu, że pozwany, który poniósł porażkę w poprzednim procesie, zdecyduje się na zawarcie ugody.

W konsekwencji zarzut przedawnienia roszczenia podniesiony przez stronę pozwaną był niezasadny. Przerwa biegu tego terminu nastąpiła w dniu 09 lutego 2015 roku, a termin przedawnienia na nowo rozpoczął swój bieg w dniu 28 maja 2015 roku tj. w dacie posiedzenia jawnego Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie, na którym nie doszło pomiędzy stronami do zawarcia ugody — art. 124 k.c. Ponieważ powód wniósł pozew w dniu 24 lipca 2015 roku trzyletni termin przedawnienia nie upłynął. Roszczenie powoda nie jest więc przedawnione.

W drugiej kolejności Sąd Okręgowy przeanalizował stanowisko pozwanego o skutecznym wypowiedzeniu łączącej go z powodem umowy pismem z dnia 28 października 2010 roku. W ocenie pozwanego wbrew ustaleniom poczynionym

przez Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy w uzasadnieniu wyroku z dnia 28 marca 2014 roku w sprawie XXIII Ga 1889/13, wystąpiły po jego stronie ważne i uzasadnione przyczyny, o których mowa w §3 ust. 3 OWU. Powołał się w tym względzie na okoliczności podnoszone uprzednio w sprawie XXIII Ga 1889/13 tj. kryzys w branży motoryzacyjnej, zaprzestanie produkcji samochodów S., upadłość tej firmy, opuszczenie lokalu i brak możliwości prowadzenia przez niego salonu sprzedaży innych marek samochodów. Uzupełniająco pozwany wskazał, że wynajmujący miał wiedzę o przeznaczeniu wynajętej powierzchni wyłącznie na salon (...) i że w lokalu tym nie można eksponować innych marek. Pozwany zainicjował na podnoszone okoliczności postępowanie dowodowe. Z powyższego wywodził, że lokal utracił dla niego jakiegokolwiek znaczenie, co stanowi w jego ocenie ważną przyczynę w rozumieniu §3 ust. 3 OWU.

Sąd Okręgowy jako decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy przypisał kwestię wykładni i stosowania art. 365 §1 k.p.c., a w szczególności mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia, wiążącego nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Znaczenie tego zagadnienia wynikało z wydania przez Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy prawomocnego wyroku z dnia 28 marca 2014 roku w sprawie XXIII Ga 1889/13, które to orzeczenie dotyczyło należnego powodowi czynszu najmu i opłat dodatkowych za miesiące listopad i grudzień 2012 roku na podstawie łączącej strony umowy najmu z dnia 25 marca 2005 roku.

Sąd Okręgowy wskazał, że w orzecznictwie jednolicie przyjmuje się, że powaga rzeczy osądzonej i moc wiążąca orzeczenia w zasadzie odnoszą się tylko do treści jego sentencji, a nie uzasadnienia, natomiast zawarte w uzasadnieniu motywy rozstrzygnięcia mogą mieć znaczenie dla ustalenia zakresu mocy wiążącej i powagi rzeczy osądzonej prawomocnego orzeczenia, czyli dla określenia granic jego prawomocności materialnej w rozumieniu art. 365 §1 k.p.c. Jednolicie przyjmuje się też w orzecznictwie Sądu Najwyższego moc wiążącą prawomocnych rozstrzygnięć prejudycjalnych. Wskazuje się, że związanie prawomocnym wyrokiem oznacza, iż sąd obowiązany jest uznać, że kwestia prawna, która była już przedmiotem rozstrzygnięcia w innej sprawie, a która ma znaczenie prejudycjalne w sprawie przez niego rozpoznawanej, kształtuje się tak, jak przyjęto w prawomocnym wcześniejszym wyroku, nawet jeżeli argumentacja prawna, na której opiera się to rozstrzygnięcie jest nietrafna. W późniejszej sprawie kwestia ta nie może być już w ogóle badana.

Powyższe ma znaczenie również z punktu widzenia tzw. rozdrobnienia roszczeń, które pomimo braku uregulowania tej kwestii wprost, traktowane jest jako jedna z zasad polskiej procedury cywilnej. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 5 lipca 1995 r. III CZP 81/95 (OSNC 1995/11/159), nie ma podstaw ani żadnych racji, by ograniczać powoda w dochodzeniu zaspokojenia swojego roszczenia. W związku z rozdrobnieniem roszczeń powstaje jednak kwestia mocy wiążącej wyroku zapadłego co do części dochodzonego świadczenia w procesie między tymi samymi stronami o dalszą część świadczenia z tego samego stosunku prawnego. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 29 marca 1994 r. III CZP 29/94 stwierdził, że w procesie o dalszą - ponad prawomocnie uwzględnioną - część świadczenia z tego samego stosunku prawnego, sąd nie może w niezmienionych okolicznościach orzec odmiennie o zasadzie odpowiedzialności pozwanego. To stanowisko zostało jednolicie podtrzymane w dalszych orzeczeniach Sądu Najwyższego. Mianowicie stwierdzono, że w razie prawomocnego uwzględnienia części roszczenia o spełnienie świadczenia z tego samego stosunku prawnego, w procesie dotyczącym spełnienia reszty świadczenia sąd nie może w tych samych okolicznościach prawnych i faktycznych orzec odmiennie o zasadzie odpowiedzialności pozwanego. Natomiast w wyrokach z dnia 23 marca 2006 r. IV CSK 89/05 (OSNC 2007/1/15) i z dnia 5 kwietnia 2007 r. II CSK 26/07 Sąd Najwyższy stwierdził, że prawomocny wyrok oddalający powództwo i zasądzenie części roszczenia ma moc wiążącą w sprawie, w której powód dochodzi pozostałej części roszczenia wynikającego z tego samego stosunku prawnego i opartego na tych samych okolicznościach faktycznych.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że w okolicznościach niniejszej sprawy powód uzyskał prawomocny wyrok co do udzielenia ochrony prawnej prawu w postaci czynszu oraz opłat dodatkowych przysługującym mu z mocy zawartej z pozwanym umowy najmu. Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy w prawomocnym wyroku z dnia 28 marca 2014 roku w sprawie XXIII Ga 1889/13 przesądził, że żądanie powoda z tytułu czynszu najmu i opłat dodatkowych za miesiące listopad i grudzień 2012 roku na podstawie łączącej strony umowy najmu z dnia 25 marca

2005 roku jest uzasadnione. Uzasadniając wyrok Sąd ten stwierdził, że zarzut pozwanego o nie wiązaniu go z powodem umową najmu z dnia 25 marca 2005 roku nie zasługiwał na uwzględnienie, gdyż brak było ważnych przyczyn, które uprawniałyby pozwanego do wypowiedzenia umowy z zachowaniem 12 - miesięcznego okresu wypowiedzenia. Pozwany takich okoliczności nie udowodnił. Zdaniem tego Sądu sam fakt, że lokal był prowadzony salon samochodowy firmy (...) nie oznacza, że powód nie mógł prowadzić salonu innej marki. Zgodnie z łączącą strony umową lokal był przeznaczony na prowadzenie salonu samochodowego bez wskazania marki sprzedawanych aut. Brak też było dowodów, aby powód nie zezwalał na prowadzenie salonu innej marki. Sąd nie podzielił też argumentów pozwanego, że przedmiotowy salon był zbyt mały na prowadzenie sprzedaży samochodów innych marek niż S.. Ponieważ pozwany prowadził też salony innych marek samochodowych pogorszenie kondycji jednego z producentów nie mogło mieć prostego wpływu na współpracę z powodem. Pozwany nie sprostował więc ciężarowi dowodu z art. 6 k.c. i nie wykazał, że istotnie wystąpiły ważne powody, o których mowa w §3 pkt 3.3 OWU. W ocenie Sądu II Instancji fakt zaprzestania przez pozwanego działalności w rzeczonym lokalu nie świadczy o braku umowy pomiędzy stronami i nie zwalnia pozwanego z zaciągniętych wobec powoda zobowiązań z tytułu najmu.

Powyższe w ocenie Sądu Okręgowego przekreśla możliwość dokonania ponownej - odmiennej - jak tego chce pozwany - oceny zasadności roszczenia wynikającego z tego samego prawa - należnego powodowi na podstawie umowy z dnia 25 marca 2005 roku czynszu najmu oraz opłat dodatkowych. Opisane wyżej postępowanie pozostawało w ścisłym związku z postępowaniem toczącym się przed tut. Sądem - przedmiotem rozstrzygnięcia w obydwu sprawach pozostaje badanie, czy powodowi przysługuje czynsz najmu i opłaty wobec opuszczenia lokalu i złożonego przez pozwanego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy. We wskazanym wyżej postępowaniu Sąd II instancji jednoznacznie ustalił, że do skutecznego wypowiedzenia umowy nie doszło, brak było bowiem przesłanek z §3 pkt 3 OWU. Strony niniejszego postępowania łączy umowa najmu bez względu na to, że pozwany opuścił lokal. Powodowi należy jest zaś z tego tytułu czynsz i opłaty dodatkowe. Sąd Okręgowy rozstrzygający przedmiotową sprawę, w następnym procesie o dalszą część świadczenia wynikającego z tego samego stosunku prawnego, jest związany rozstrzygnięciem zawartym w pierwszym wyroku, który ma charakter prejudycjalny.

Sąd Okręgowy wskazał, że prawomocny wyrok swoją mocą powoduje, że nie jest możliwe dokonanie odmiennej oceny i odmiennego osądzenia tego samego stosunku prawnego pomiędzy tymi samymi stronami. Podkreślić należy, że w postępowaniu, które zakończyło się wydaniem przez Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy w prawomocnego wyroku z dnia 28 marca 2014 roku w sprawie XXIII Ga 1889/13 powód domagał się zasądzenia czynszu najmu i opłat dodatkowych za miesiące listopad i grudzień 2012 roku, za miesiące styczeń i luty 2012 roku powód uzyskał przeciwko pozwanemu prawomocny nakaz zapłaty Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie z dnia 30 czerwca 2014 roku sygn. akt XVI GNc 3841/14, natomiast w niniejszym postępowaniu powód żąda dalszego czynszu i opłat za miesiące od marca do grudnia 2012 roku. Tymczasem, jeżeli powód dochodził tylko części świadczenia, a następnie wytoczył powództwo o pozostałą część, wyrok prawomocny uwzględniający powództwo co do części świadczenia wiąże sąd w zakresie odpowiedzialności pozwanego względem powoda, także co do pozostałej części świadczenia. Sąd rozpoznający przedmiotową sprawę nie może zatem oddalić kolejnego powództwa (co do pozostałej części świadczenia) z tej przyczyny, że pozwany nie jest dłużnikiem, po wydaniu bowiem wyroku w sprawie XXIII Ga 1889/13 nie uległy zmianie okoliczności sprawy.

Sąd Okręgowy nie zgodził się ze stanowiskiem pozwanego, że podstawa faktyczna i prawna niniejszego sporu jest inna niż ta, na podstawie której zapadł wyrok w sprawie XXIII Ga 1889/13. Podstawą rozstrzygnięcia sporu zakończony wyrokiem z dnia 28 marca 2014 roku było ustalenie przez Sąd Odwoławczy, że opuszczenie przez pozwanego przedmiotu najmu nie oznacza zakończenia umowy pomiędzy stronami, pozwany nie złożył zaś skutecznego oświadczenia o wypowiedzeniu łączącej je umowy. Na identyczne zarzuty powołał się pozwany w niniejszym procesie, przywołał to samo oświadczenie o wypowiedzeniu z dnia 28 października 2010 roku, które uznano za nieskuteczne w poprzednim toczonym przez strony sporze. Podnosił też, że nie włada rzeczonym lokalem od listopada 2012 roku. Obrona pozwanego w niniejszym procesie sprowadza się więc do tych samych faktów - złożonego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy najmu i opróżnienia lokalu. Niezmienna też pozostaje podstawa prawna sporu. W reakcji na uzasadnienie Sądu Odwoławczego pozwany próbował wykazać, że po jego stronie

zaistniały ważne i uzasadnione powody do złożenie oświadczenia o wypowiedzeniu budując szerszą argumentację i inicjując w tym zakresie dodatkowe postępowanie dowodowe. Tymczasem fakty pozostają niezmiennie i wynikają wprost ze złożonego w dniu 28 października 2010 roku oświadczenia o wypowiedzeniu. Były one badane przez Sąd II Instancji w postępowaniu XXIII Ga 1889/13 i nie mogą być w niniejszym procesie odmiennie ocenione. Rozstrzygnięcie zawarte w prawomocnym orzeczeniu stwarza taki stan prawny jak z niego wynika. Sąd rozpoznający nową sprawę między tymi samymi stronami zobowiązany jest przyjąć, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak wynika to z wcześniejszego prawomocnego wyroku i jeżeli kwestia ta pojawia się w kolejnej sprawie, nie podlega ona ponownemu badaniu. Pozytywny skutek rzeczy osądzonej stwarza więc nie tylko zakaz dokonywania ustaleń sprzecznych z wcześniej osądzoną kwestią, ale także zakaz prowadzenia w tym zakresie postępowania dowodowego. Z tych względów Sąd oddalił wnioski dowodowe stron, które zmierzały do wykazania kwestii związanych z zakończeniem pomiędzy stronami stosunku najmu w drodze złożonego oświadczenia o wypowiedzeniu czy też opuszczenia lokalu.

Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie dochodzone pozwem jest zasadne i znajduje oparcie w przepisie art. 659 §1 k.c. i zapisach łączącej strony umowy. Pozwany nie kwestionował kwot faktur dołączonych do pozwu i przedstawił żadnych zarzutów w przedmiocie wysokości dochodzonego od niego roszczenia. Sąd również nie znalazł powodów, dla których miałby nie przyznać złożonym przez powoda dokumentom prywatnym waloru wiarygodności. Zasadne też było w oparciu o art. 481 § 1 i 2 k.p.c. oraz na podstawie zapisów §6 ust. 2 OWU żądanie odsetek ustawowych w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie ustawy z dnia 09 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks Cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1830).

O kosztach procesu orzeczono w pkt 2 sentencji na podstawie art. 98 §1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz §6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. (Dz.U.2013.490 j.t.). Składają się na nie opłata od pozwu i wynagrodzenie reprezentującego powoda pełnomocnika procesowego w stawce minimalnej.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany zaskarżając go w całości i zarzucając:

1. obrazę przepisów prawa procesowego, a to art. 365 § 1 przez błędną jego wykładnię, polegającą na przyjęciu, że wyrok prawomocny uwzględniający powództwo co do części świadczenia wiąże sąd w zakresie odpowiedzialności pozwanego względem powoda także co do pozostałej części świadczenia, zaś sąd rozpoznający sprawę nie może oddalić kolejnego powództwa co do pozostałej części świadczenia z tej przyczyny, że pozwany nie jest dłużnikiem skoro w sprawie nie uległy zmianie okoliczności sprawy, podczas gdy prawidłowa wykładnia i zastosowanie tej normy procesowej sprowadza się do twierdzenia, iż uprzednio zapadły w sprawie wyrok między tymi samymi stronami i z tego samego stosunku prawnego wiąże sąd jedynie co do jego rozstrzygnięcia - tj. przysługiwania tego konkretnego roszczenia, natomiast nie co do oceny prawnej relacji między stronami, z której to roszczenie miałoby wynikać zaś zakresem prawomocności materialnej wyroku jest objęty tylko ostateczny wynik rozstrzygnięcia a nie jego przesłanki - co miało wpływ na wynik sprawy bowiem Sąd niewłaściwie stosując przepis art. 365 k.p.c. uniemożliwił pozwanemu obronę przed roszczeniem powoda,

2. obrazę przepisów prawa procesowego, a to art. 227 w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. polegającą na oddaleniu wszystkich wniosków dowodowych pozwanego, zgłoszonych w sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, jako nie mających znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, podczas gdy przeprowadzenie wnioskowanych przez pozwanego dowodów jawiło się jako konieczne, gdyż dawało podstawę do wnioskowania, czy Sąd rozstrzygając o roszczeniu w niniejszej sprawie orzekał w niezmienionych okolicznościach o zasadzie odpowiedzialności pozwanego i czy wnioskowane do udowodnienia okoliczności faktyczne miały wpływ na przesłanki rozstrzygnięcia uwzględniającego powództwo.

Powołując się na powyższe zarzuty pozwany wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego przez radcę prawnego za postępowanie przed sądem drugiej instancji, wedle norm przepisanych.

Ponadto powód rozszerzył żądanie pozwu o czynsz najmu wraz z pozostałymi opłatami należnymi za dalszy okres od 1 stycznia 2013 r. do 31 kwietnia 2015 r. i po rozszerzeniu żądania pozwu wniósł o zasądzenie od pozwanego J. K. na rzecz powoda (...) sp. z o.o. (...) 5 sp. k. kwoty w wysokości 582.325,06 zł (pięćset osiemdziesiąt dwa tysiące trzysta dwadzieścia pięć złotych sześć groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie naliczanymi od kwoty:

- 1) 3255,32 zł od dnia 16 marca 2012 r. do dnia zapłaty,
- 2) 8539,80 zł od dnia 16 marca 2012 r. do dnia zapłaty,
- 3) 3255,32 zł od dnia 17 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty,
- 4) 11618,32 zł od dnia 17 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty,
- 5) 328,23 zł od dnia 31 maja 2012 r. do dnia zapłaty,
- 6) 328,49 zł od dnia 31 maja 2012 r. do dnia zapłaty,
- 7) 336,04 zł od dnia 31 maja 2012 r. do dnia zapłaty,
- 8) 347,82 zł od dnia 31 maja 2012 r. do dnia zapłaty,
- 9) 3255,32 zł od dnia 16 maja 2012 r. do dnia zapłaty,
- 10) 12009,74 zł od dnia 16 maja 2012 r. do dnia zapłaty,
- 11) 12558,52 zł od dnia 16 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty,
- 12) 3255,32 zł od dnia 16 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty,
- 13) 3255,32 zł od dnia 17 lipca 2012 r. do dnia zapłaty,
- 14) 12279,68 zł od dnia 17 lipca 2012 r. do dnia zapłaty,
- 15) 11892,27 zł od dnia 17 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty,
- 16) 3255,32 zł od dnia 17 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty,
- 17) 15292,98 zł od dnia 19 września 2012 r. do dnia zapłaty,
- 18) 15178,86 zł od dnia 17 października 2012 r. do dnia zapłaty,
- 19) 15158,77 zł od dnia 20 listopada 2012 r. do dnia zapłaty,
- 20) 13264,74 zł od dnia 19 grudnia 2012 r. do dnia zapłaty.
- 21) 14955,79 zł od dnia 17 stycznia 2013 r. do dnia zapłaty,
- 22) 15276,18 zł od dnia 16 lutego 2013 r. do dnia zapłaty.
- 23) 15219,13 zł od dnia 16 marca 2013 r. do dnia zapłaty,
- 24) 15277,88 zł od dnia 18 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty,

- 25) 273,48 zł od dnia 1 maja 2013 r. do dnia zapłaty,
- 26) 278,52 zł od dnia 1 maja 2013 r. do dnia zapłaty,
- 27) 280,19 zł od dnia 1 maja 2013 r. do dnia zapłaty,
- 28) 281,81 zł od dnia 1 maja 2013 r. do dnia zapłaty,
- 29) 15452,34 zł od dnia 17 maja 2013 r. do dnia zapłaty,
- 30) 15690,57 zł od dnia 16 marca 2013 r. do dnia zapłaty,
- 31) 15985,77 zł od dnia 16 lipca 2013 r. do dnia zapłaty,
- 32) 15658,66 zł od dnia 16 sierpnia 2013 r. do dnia zapłaty,
- 33) 15838,14 zł od dnia 17 września 2013 r. do dnia 5 lutego 2015 r.,
- 34) 15690,52 zł od dnia 16 października 2013 r. do dnia zapłaty,
- 35) 15559,72 zł od dnia 19 listopada 2013 r. do dnia zapłaty
- 36) 15594,95 zł od dnia 17 grudnia 2013 r. zapłaty,
- 37) 15455,71 zł od dnia 17 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 38) 15705,67 zł od dnia 18 lutego 2014 r. do dnia zapłaty,
- 39) 15554,68 zł od dnia 18 marca 2014 r. do dnia zapłaty,
- 40) 120,86 zł od dnia 12 kwietnia 2014 do dnia zapłat,
- 41) 119,19 zł od dnia 12 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 42) 119,14 zł od dnia 12 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 43) 15623,51 zł od dnia 16 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 44) 15734,26 zł od dnia 17 maja 2014 r. do dnia zapłaty,
- 45) 13965,65 zł od dnia 17 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty,
- 46) 15578,25 zł od dnia 16 lipca 2014 r. do dnia zapłaty,
- 47) 15574,90 zł od dnia 16 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 48) 15730,91 zł od dnia 16 września 2014 r. do dnia zapłaty,
- 49) 15672,17 zł od dnia 16 października 2014 r. do dnia zapłaty,
- 50) 15801,37 zł od dnia 18 listopada 2014 r. do dnia zapłaty,
- 51) 15662,08 zł od dnia 16 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 52) 16056,32 zł od dnia 17 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty.
- 53) 15821,47 zł od dnia 17 lutego 2015 r. do dnia zapłaty,

54) 15583,26 zł od dnia 17 marca 2015 r. do dnia zapłaty,

55) 12465,83 zł od dnia 16 kwietnia 2015 r. do dnia zapłaty.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji bez potrzeby ich ponownego przytaczania. Rozważania prawne są trafne i doprowadziły do prawidłowego rozstrzygnięcia. Zarzuty apelacji odnoszą się do występujących wątpliwości wokół kwestii zakresu mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia.

W cytowanym przez pozwanego orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2016 r. (III CSK 276/15) istotnie wskazano, że wyrok wiąże co do jego rozstrzygnięcia, mianowicie przysługiwanie tego konkretnego roszczenia, natomiast nie, co do oceny prawnej relacji między stronami, z której to roszczenie miałyby wynikać. Co więcej Sąd Najwyższy przyjął, że przy określaniu konsekwencji wyroku wydanego w procesie częściowym dla kolejnych procesów o część tego samego świadczenia należy kierować się treścią żądania pozwu (art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c.). Sąd nie orzeka o stosunku prawnym (stosunkach prawnych) między stronami, lecz o żądaniu powoda (art. 321 § 1 i art. 325 k.p.c.). Wiążące ustalenie stosunku prawnego będącego źródłem świadczenia możliwe jest natomiast tylko wtedy, gdy stanie się przedmiotem wyraźnego żądania strony podniesionego w drodze szczególnego powództwa. W procesie częściowym o świadczenie przesądzenie o stosunku podstawowym („zasadzie odpowiedzialności”) nie korzysta z prawomocności materialnej. Wyrok taki nie zawiera wiążącej wypowiedzi o dalej idącym świadczeniu, którego powód mógłby domagać się od pozwanego. Rozstrzygnięcie o stosunku prawnym stanowiącym podstawę roszczenia następuje jedynie w ramach kwestii prejudycjalnej, a to oznacza, że prawomocny wyrok uwzględniający powództwo częściowe nie tylko nie pociąga za sobą powagi rzeczy osądzonej o kolejną część tego samego świadczenia, lecz także nie oddziałuje wiążąco w kolejnym procesie na płaszczyźnie prejudycjalnej.

Jako przeciwwagę dla tej wypowiedzi są poglądy przedstawiane w orzeczeniach dotyczących rozdrobnienia roszczeń z dnia 6 marca 2014 r. (V CSK 203/13), 4 listopada 2016 r. (I CSK 736/15), 22 lutego 2017 r. (IV CSK 316/16). Sąd Apelacyjny podziela tę linię orzecznictwa, która przyjmuje że związanie prawomocnym wyrokiem, o jakim mowa w art. 365 § 1 k.p.c., oznacza, iż sąd obowiązany jest uznać, że kwestia prawna, która była już przedmiotem rozstrzygnięcia w pewnej sprawie, a która ma znaczenie prejudycjalne w innej sprawie przez niego rozpoznawanej, kształtuje się tak, jak przyjął sąd w prawomocnym wcześniejszym wyroku, nawet jeżeli argumentacja prawna, na której opiera się to rozstrzygnięcie jest nietrafna.

W judykaturze podkreśla się również, że określenie granic mocy wiążącej wyroku wymaga prawidłowego rozumienia kwestii prejudycjalnych. Nie każda kwestia wstępna ma rangę kwestii prejudycjalnej w innej sprawie. Badanie i ocena prejudycjalności wymaga uwzględnienia występujących zależności pomiędzy sprawami w tym znaczeniu, że aby można było rozstrzygnąć drugą sprawę (zagadnienie) konieczne jest wcześniejsze rozstrzygnięcie pierwszej sprawy (zagadnienia). Proces inny musi być tego rodzaju, że orzeczenie, które w nim zapadnie, osiągnie powagę rzeczy osądzonej i w ten sposób poprzez moc prejudycjalności wpłynie na wynik rozstrzygnięcia w danej sprawie. P. oznacza bowiem stosunek zależności powodujący konieczność „oczekiwania” na rozpoznanie jednej kwestii wstępnej, by móc rozstrzygnąć inną kwestię w innej sprawie. Nie chodzi o zależność polegającą na wykładni tych samych przepisów prawa w identycznym stanie faktycznym w innej sprawie, ale o zależność wynikającą z rozstrzygnięcia kwestii prejudycjalnej, która stanowi element podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sprawy w danym postępowaniu cywilnym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2015 r. IV CSK 181/14, z dnia 09 września 2015 r. IV CSK 726/14, z dnia 5 listopada 2015 III PK 32/15). Zdaniem Sądu Apelacyjnego inna jest sytuacja, gdy żądaniem pozwu jest ustalenie stosunku prawnego a inną, gdy żądaniem pozwu jest świadczenie oparte na stosunku prawnym, którego ustalenie jest przesłanką uzasadnionego roszczenia o świadczenie. W pierwszym przypadku moc wiążąca i prejudykat dla kolejnych spraw jest oczywisty, nie ma tego oczywistego skutku drugi przypadek, bowiem moc wiążąca dotyczy żądanego świadczenia a nie ustalenia, które jest „ukryte” w uwzględnionym rozstrzygnięciu. Strona, która

ma dalej idące roszczenie o świadczenie a wystąpiłaby o ustalenie istnienia stosunku prawnego, nie miałyby interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. Odwołanie się do samej sentencji wyroku zwykle nie wystarcza zatem do wyznaczenia granic powagi rzeczy osądzonej, jaką należy mu przypisać, i z tego samego powodu nie wystarcza też do określenia właściwej mu mocy wiążącej. W szeregu orzeczeniach Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w charakteryzowaniu obu tych aspektów prawomocności materialnej wyroku należy uwzględnić uzasadnienie wyroku (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2016 r., II CNP 10/15, nie publ., z 23 czerwca 2016 r., V CNP 55/15, nie publ. oraz przytoczone orzecznictwo), a jeśli uzasadnienie nie zostało sporządzone, to także dane o żądaniu powoda i stosunku pozwanego do tego żądania, jakie wynikają z akt sprawy dokumentujących przebieg postępowania. Zarówno powaga rzeczy osądzonej, jak i moc wiążąca muszą być bowiem powiązane z przedmiotem rozstrzygnięcia, gdyż odnoszą się do tego, o co strony się spierały i o czym rozstrzygnął sąd. Dlatego, aby przejść do zarzutu naruszenia art. 365 k.p.c. konieczne jest przedstawienie co było przedmiotem sporu w sprawie XXIII Ga 1889/13 prawomocnie rozstrzygniętej i co jest przedmiotem sporu w sprawie obecnie rozpoznawanej. Zarówno Sąd II instancji w sprawie XXIII Ga 1889/13 oraz Sąd orzekający w sprawie obecnie rozpoznawanej byli obowiązani rozważyć kwestię istnienia pomiędzy stronami stosunku prawnego.

Istnienie wyroku prawomocnego w sprawie XXIII Ga 1889/13 co do czynszu oraz opłat dodatkowych za okres listopad 2011 r. i grudzień 2011 r. przysługujących powodowi z mocy zawartej z pozwanym umowy najmu z dnia 25 marca 2005 r. przyznaje zasadność roszczeniu powoda za dwa miesiące. Sąd Okręgowy w Warszawie działając jako Sąd II instancji w sprawie XXIII Ga 1889/13 dokonał oceny zarzutu pozwanego o braku związania z powodem umową najmu i zdaniem Sądu II instancji brak było ważnych przyczyn uprawniających pozwanego do wypowiedzenia umowy najmu z zachowaniem 12-miesięcznego okresu wypowiedzenia.

Pozwany w apelacji podniósł zarzut naruszenia prawa procesowego w postaci art. 227 k.p.c. w związku z art. 217 §1 k.p.c. sprowadzający się do tego, że Sąd I instancji odmówił inicjatywie dowodowej pozwanego, który złożył szereg wniosków dowodowych mających dowieść twierdzenia pozwanego, że do wypowiedzenia umowy najmu doszło z ważnych powodów i skutecznie. Skoro to Sąd II instancji zmienił wyrok i zasądził roszczenie powoda, pozwany nie miał inicjatywy dowodowej i nie miał prawnych możliwości wnioskowania o prowadzenie dowodów przed sądem odwoławczym.

Takie stanowisko apelującego jest chybione, bowiem w myśl art. 382 k.p.c. Sąd II instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Sąd rozpoznający apelację jest sądem merytorycznym i jest związany granicami apelacji. Stosuje prawo materialne i jest władny dokonać w tym zakresie innych ocen, ale na podstawie zebranego materiału dowodowego. W konsekwencji Sąd Okręgowy działając jako Sąd II instancji w sprawie XXIII Ga 1889/13 ocenił stosunek prawny na podstawie materiału dowodowego, który strony przedstawiły na poparcie swoich stanowisk tworzących łącznie przedmiot sporu.

Według twierdzeń powoda umowa zawarta na czas określony od 1 maja 2005 r. do 31 kwietnia 2015 r. wiązała strony i domagał się zapłaty czynszu powiększonego o odsetki ustawowe za listopad 2011 r. oraz grudzień 2011 r. i właśnie tak została określona podstawa powództwa w sprawie XXIII Ga 1889/13. Z kolei stanowisko pozwanego sprowadzało się do tego, że oprócz kwestionowania legitymacji czynnej powoda, powołał się na rozwiązanie umowy najmu z dniem 31 października 2011 r. w uwagi na jej wypowiedzenie z dnia 28 października 2010 r. Odwołując się do art. 673 §3 k.c. w związku z pkt 3.3 Ogólnych Warunków Najmu pozwany wskazał, że przyczyną wypowiedzenia był ogólnokrajowy kryzys gospodarczy, który dotknął branżę motoryzacyjną. Pozwany podjął decyzję o wypowiedzeniu umowy najmu, gdyż lokal nie nadawał się na salon sprzedaży jakiegokolwiek innej marki sprzedawanej przez pozwanego (sprzeciw od nakazu zapłaty). Na co powód wskazał, że nie wynika z umowy, aby w lokalu pozwany był zobowiązany prowadzić salon samochodowy firmy (...). Lokal mógł być przeznaczony na salon z samochodami dowolnej marki (odpowiedź na sprzeciw). Replikując te stanowisko pozwany podtrzymał twierdzenie, że w lokalu wynajętym żadna inna marka nie mogła być sprzedawana, bowiem lokal był zbyt mały i na tą okoliczność pozwany wnosił o dowód z zeznań świadków P. M. i A. G. (pismo procesowe z dnia 2 lipca 2012 r.). Świadczenie zostało przesłuchane.

Przedmiotem sporu była więc kwestia, czy miało miejsce skuteczne wypowiedzenie umowy najmu z uwagi na zaistnienie ważnego powodu wypowiedzenia umowy, przejawiającego się w (i) ogólnokrajowym kryzysie gospodarczym szczególnie dotyczącym branżę motoryzacją i upadłości S., (ii) nieprzydatności lokalu do salonu sprzedaży innej marki.

Tak samo został określony przedmiot sporu w sprawie rozpoznawanej. Powód dochodził zapłaty czynszu i opłat dodatkowych za kolejne miesiące począwszy od marca 2012 r. do grudnia 2012 r. w oparciu o wiążącą strony umowę najmu. Zaś pozwany ponownie wskazywał, że wystąpiły ważne i uzasadnione przyczyny w rozumieniu pkt 3.3 Ogólnych Warunków czyniące skutecznym wypowiedzenie umowy najmu z dnia 28 października 2010 r. Pierwszą było zaprzestanie produkcji marki S. oraz upadłość tej firmy i brak możliwości sprzedaży samochodów tej marki na całym świecie, drugą była bezużyteczność lokalu dla pozwanego, gdyż nie mógł w nim sprzedawać samochodów innej marki, bowiem (i) lokal był zaaranżowany i zaadoptowany przez wynajmującego wyłącznie do sprzedaży samochodów marki S. łącznie z reklamą na froncie budynku, (ii) lokal nie spełniał kryteriów, które umożliwiały sprzedaż innych marek, których pozwany był dystrybutorem w 2011 r. (T., L., C., O.).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, jeżeli wypowiedzenie umowy z dnia 28 października 2010 roku było przedmiotem oceny jako ustalenie istnienia stosunku prawnego w sprawie o zapłatę czynszu opartego na umowie wypowiedzianej, to przy roszczeniu zasądzenia dalszej kwoty czynszu za kolejne okresy, przy tych samych okolicznościach prawnych i faktycznych Sąd orzekający nie może orzec odmiennie o zasadzie odpowiedzialności pozwanego. Obowiązkiem Sądu orzekającego jest jednak poczynienie własnych ustaleń faktycznych, jak i własnej oceny prawnej co do tego czy rzeczywiście istnieją te same okoliczności prawne i faktyczne (por. V CSK 203/13).

Sąd pierwszej instancji winien był rozpoznać, czy ważne i uzasadnione powody wypowiedzenia umowy najmu pozostają niezmiennie w świetle nowych twierdzeń i dowodów złożonych w niniejszej sprawie. Po pierwsze, po wyroku nie doszło do zmiany okoliczności, gdyż nie nastąpiło ponowne wypowiedzenie umowy najmu. Po drugie, nie zmieniły się okoliczności faktyczne tylko sposób argumentacji pozwanego. Dlatego Sąd Apelacyjny odnosząc się do wywodów pozwanego wskazuje, że nie ma znaczenia, czy powód wiedział czy nie, że w lokalu nie można eksponować innych marek samochodów. Lokal został wynajęty i pozwany mógł prowadzić w nim dowolną działalność salonu samochodowego. Jak wynika z pkt 2.1 umowy celem wynajęcia lokalu było prowadzenie salonu samochodowego bez wskazania marki sprzedawanych aut. Wyrażona w pkt 7.2 umowy zgoda wynajmującego na wywieszenie reklamy marki S. na fasadzie budynku nie oznacza, że powód zezwolił pozwanemu na prowadzenie sprzedaży aut tylko marki S.. Pozwany był dealerem samochodów wielu marek i mógł prowadzić w wynajętym lokalu inny salon samochodowy od jego decyzji zależało jak będzie prowadził działalność gospodarczą. Wydruki warunków prowadzenia salonów samochodowych dla T., L., C., O. nie mają waloru dowodu dla potwierdzenia prawdziwości twierdzeń jakoby lokal nie spełniał standardów salonów tych marek. Dla marki C. i O. powierzchnia salonu zależała od ilości sprzedawanych samochodów. Przewidziane były punkty satelitarne o powierzchni 125 m² (C.) i 135 m² (O.), dodatkowo dla marki O. ważna była całkowita powierzchnia salonów a nie powierzchnia jednostkowa salonu. Niezależnie od tego nawet przyjmując, że standardy są wiążące, pozwany nie rozpoczął negocjacji z właścicielami marek warunków dla lokalu o powierzchni 132 m² i nie ma niepodważalnego stanowiska, że lokal nie kwalifikuje się na salon innej marki. Gdyby z negocjacji wynikało, że pozwany musiałby zmniejszyć sprzedaż samochodów dla lokalu o wynajmowanych parametrach, co rodziłoby dla niego nieopłacalność działalności gospodarczej można by rozważać kwestie ważnego powodu wypowiedzenia umowy.

Okoliczności prawne i faktyczne sprawy niniejszej sprawy były tożsame, jak w sprawie XXIII Ga 1889/13 tożsame były również zarzuty pozwanego, co zadecydowało o zasądzeniu należności opartych na wiążącej stronie umowie najmie za okres marzec 2012 – grudzień 2012. Podzielność wierzytelności pieniężnej pozwala wierzycielowi na jej dochodzenie w całości lub w części.

Osobną sprawą jest rozszerzenie żądania pozwu o czynsz wraz z pozostałymi opłatami za dalszy okres od dnia 1 stycznia 2013 r. do 31 kwietnia 2015 r. zawarte w odpowiedzi na apelację.

Wyjątkiem od zasady niedopuszczalności zmiany powództwa w postępowaniu apelacyjnym jest możliwość rozszerzenia żądania pozwu o świadczenia za dalsze okresy. W omawianej zmianie chodzi tylko o świadczenia, które stały się wymagalne dopiero po wydaniu zaskarżonego wyroku i dlatego nie zostały nim objęte. Dotyczy to świadczeń powtarzających się np. renty, alimentów, czynszu, dzierżawy itp. W sprawach o świadczenie powtarzające się (np. świadczenia z tytułu renty, czynszu najmu lub dzierżawy) można rozszerzyć żądanie pozwu o świadczenia za dalsze okresy, ale również w sytuacji powyższej, gdy świadczenia te stały się wymagalne po wydaniu wyroku przez sąd I instancji. Powód mógł objąć żądaniem pozwu czynsz do kwietnia 2015 r., gdy wytaczał powództwo w dniu 24 lipca 2015 r., a nie uczyniwszy tego przed sądem pierwszej instancji nie może go obecnie dochodzić na etapie postępowania apelacyjnego. Wyrok Sądu pierwszej instancji został wydany 9 listopada 2016 r. i po tej dacie nie stały się wymagalne nowe świadczenia. Zgodnie z §6.2 Ogólnych warunków umownych czynsz i koszty dodatkowe miały być płatne najpóźniej do 15-go dnia każdego miesiąca a do 10-go danego miesiąca wynajmujący przesyłał fakturę VAT (k. 38). Powód tak też rozumiał moment wymagalności, co potwierdza żądanie rozszerzonego pozwu, gdzie najpóźniejsze odsetki za opóźnienie były liczone od 16 kwietnia 2015 r. (k. 272). Rozszerzenie powództwa w postępowaniu apelacyjnym było niedopuszczalne.

Nie znajdując podstaw do zmiany wyroku Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania ma podstawę w art. 98 i 108 k.p.c. i na wniosek powoda zasądzone zostało wynagrodzenie pełnomocnika powoda w wysokości 4 050 zł stosownie do §2 pkt 6 w związku z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 265).